

Izhaja vsak dan zjutraj razven v ponedeljkih in dnevih po praznikih. Posamezna številka Din 1⁰⁰, lanskoletne 2⁰⁰; mesečna naročnina Din 20⁰⁰, zatlusno 30⁰⁰. Uredništvo v Ljubljani, Gregorčičeva 23. Telefon uredništva 80-70, 80-69 in 80-71

Jugoslovan

Rekopisov ne vračama
Oglas po tarifi in dogovoru
Uprava
v Ljubljani, Gradišče 4, tel. 30-68.
Podružnica v Mariboru, Aleksandrova cesta št. 24, tel. 29-60.
V Celju: Slomškov trg 4.
Pošt. šek. rač. Ljubljana 15.621.

Št. 152 a

Ljubljana, nedelja, dne 5. julija 1931

Leto II.

Pierre Laval,
predsednik francoske vlade, ki je vodil
pogajanja z Ameriko

Predsednik vlade med ljudstvom Vrbaske banovine

Beograd, 3. julija. AA. Včeraj ob pol 11. dopoldne je predsednik ministrskega sveta in minister za notranje zadeve armijski general Peter Živković odpotoval v avtomobilu preko Jelaka, Tešnja in Grkega vrha v Novi Šehar, kamor je dospel ob 3. uri popoldne. Ko so kmetje čuli o prihodu predsednika vlade, so se takoj zbrali ter predsednika vlade prisrčno pozdravili. Predsednik vlade je spraševal kmetje o stanju letine in prilikah na vasi. K predsedniku vlade je stopil imam Melić Rasin, ki je pozdravil predsednika vlade s patrijotskim govorom. Nato je v kratkih besedah povedal še enkrat izrečene želje kmetov. Ko je avtomobil predsednika vlade zapušal vas, so bile prirejene predsedniku vlade prisrčne ovacije. Kmetje so bili videti zelo zadovoljni.

Ob 15¹⁵ je prispel predsednik vlade v Zepče. Avtomobil se je ustavil pred zgradbo sreskega načelnstva. Sreski načelnik Begić je poročal predsedniku vlade o stanju javne varnosti in ostalih razmerah v srezu. Ker je bil ravno sejanski dan, se je nahajalo v Zepču mnogo kmetov iz okoliških vasi. Ko so zvedeli za prihod predsednika vlade, so se zbrali pred sreskim načelnstvom, pozdravili predsednika vlade ter mu izrekli svoje želje in potrebe. Predsednik vlade jih je ljubeznivo in radevolje poslušal in obljubil svojo podporo. Mestni načelnik in istočasni sanitetni referent dr. Nikola Kisić je poročal predsedniku vlade o občinskih zadevah ter o stanju higijene. Naglasil je, da so sanitetne razmere zadovoljive. Predstavil je predsedniku vlade občinske svetovalce, pri katerih se je predsednik vlade informiral o posrednih predmetih. Banski svetnik tega sresa Ivan Šumić je izpopolnil poročila s potrebnimi podatki.

Prisrčno pozdravljen je nadaljeval predsednik vlade svojo pot v Zavidovič in Maglaj. V Zavidovič je prispel ob 4. popoldne, ko so se ravno delavci vračali z dela s tamošnjega lesnega podjetja. Delavci so se zbrali skupno z meščani na ulici ter priredili predsedniku vlade spontane ovacije. Starešina sreske izpostave Stajić je poročal predsedniku vlade o zadovoljujočem stanju varnosti in o ostalih razmerah tega kraja. Občinski načelnik in odborniki so poročali predsedniku vlade o lokalnih in komunalnih zadevah. Ker je tu tudi sedež lesne industrije »Krivajac«, ki je pred enim letom ustavila delo, se je predsednik vlade zanimal o vzrokih ustave dela in o sedanjem stanju podjetja. Ko je predsednik vlade odhajal, je bil deležen ponovnih prisrčnih ovacij.

Ob 17³⁰ je prispel predsednik vlade v Maglaj. Pred občinsko hišo je pozdravil predsednika vlade občinski načelnik Uzelbegović ter izrazil veselje ljudstva, da more pozdraviti v svoji sredi prvega sodelavca Nj. Vel. kralja. Poročal je predsedniku vlade o občinskih zadevah. Še pred koncem govora načelnika se je zbralo pred občinskim domom mnogo meščanov, ki so konec načelnikovega govora pozdravili z burnimi ovacijami predsedniku vlade. Predsednik vlade je nato šel med ljudstvo ter se s posredci razgovarjal o njihovih razmerah in delavcev je predsednik vlade zapustil Maglaj ter se vrnil ob 19. uri v Teslić.

Leibnizova proslava na berlinski univerzi

Berlin, 4. julija. AA. Na zadnji svečani seji pruske akademije znanosti, ki je bila v proslavo Leibniza, je bilo podeljenih več znanstvenih nagrad. Vrh tega je bil med drugimi odlikovan z zlato Leibnizovo kolajno veliki mecen nemške arheologije Gustav Oberlaender v Readingu v Pensilvaniji.

Srečen zaključek francosko-ameriških pogajanj

Uradno poročilo o doseženem sporazumu je bilo izdano včeraj kmalu po polnoči — Sporazum pomeni v glavnem zmago francoskega stališča — Ustanovitev osrednje banke za odškodnino Jugoslaviji, Češkoslovaški, Grčiji in drugim prizadetim državam

Pariz, 4. julija. v. Dan pred velikim praznikom ameriške svobode se je povsem nenadoma razširila vest, da so se dolgotrajna pogajanja med Francijo in Ameriko o Hooverjevem predlogu zaključila in da je bil v vseh pereh vprašanjih dosežen načelen sporazum. Še včeraj zjutraj so politični krogi menili, da bodo pogajanja brezuspešna. V tem njihovem prepričanju jih je le še bolj potrdil britanski predlog, ki ga je stavil angleški poslanik v Parizu lord Tyrell, da se z vso naglico — v enem ali dveh dneh — v Londonu sestanejo zastopniki velesil, ki so podpisale Youngov načrt. Toda prizadeti državniiki z angleškim predlogom niso bili zadovoljni.

Sporno vprašanje: 500 milijonov mark

Sporno vprašanje je bilo, kakor znano, vprašanje o jamstvenem depozitu 500 milijonov mark pri banki za mednarodna izplačila, katerega bi morala v slučaju moratorija po Youngovem načrtu deponirati Francija. Francija pa se je branila plačati ta znesek, ker ni šlo za Youngov načrt, marveč za Hooverjev. Amerika pa je zavzela nasprotno stališče spričo tega, ker ona sama ni podpisala haaških sporazumov in spričo tega ni mogla kot takšna sprejeti spremembe teh sporazumov.

Angleški predlog o konferenci v Londonu se ni obnesel. Francoski finančni minister na eni in ameriški poslanik na drugi strani sta se zaporedoma sestala z ostalimi francoskimi ministri. Proti večeru je pričel prevladovati optimizem v nasprotju s pričakovanjem političnih krogov. Na banketu ameriške trgovinske zbornice v Parizu, ki so ga priredili na večer pred 4. julijem, je ameriški poslanik Edge napil zbranim gostom s kratkim govorom, ki mu je dal sila optimistično intonacijo. Že ta zdravica sama je bila znak, da med Francijo in USA ni več bistvenih nasprotij.

Takoj po banketu sta se Edge in Mellon odpeljala v notranje ministrstvo, kjer so se bili med tem zbrali tudi francoski državniiki. Ob 21³⁰ so se sestali in potrdili francosko-ameriški sporazum.

Uradno poročilo

Kmalu po 24. uri je francoski notranji minister javil ta-le komunikacije:

»Zastopniki obeh vlad so nadaljevali razpravo o predlogu ameriškega predsednika Hooverja in o francoskem odgovoru.

Mellon je obvestil francoske tovariše, da ameriška vlada sprejema francoski predlog, naj Nemčija še nadalje plačuje brez-pogojni del svojega dolga, predvidenega po Youngovem načrtu.

Na pogajanjih se je dosegel tudi v drugih vprašanjih sporazum. Druga nerešena vprašanja, ki so pa postranske važnosti, bodo predložena današnjemu ministrskemu svetu. Sporazum o tehničnih in finančnih vprašanjih je dosežen pod pogojem, da ga odobre tudi druge prizadete države, kar se bo najbrže zgodilo v najkrajšem času.

Kakor poročajo listi, je glede sporazuma točno poučena le Anglija. Spričo tega napovedujejo, da pride vprašanje o doseženem ameriško-francoskem sporazumu na dnevni red, ko posetita nemška ministra Pariz in se sestane — bržkone v prihodnjih 14 dneh — reparacijska konferenca. Na politične kroge je napravil sporazum najugodnejši vtis.

Jedro sporazuma

Ameriško-francoski sporazum obsega v svojem bistvu te točke:

1. Youngov načrt ostane po svojem duhu in vsebini neizpremenjen.

2. Plačila, ki jih določa Youngov načrt, se ukinejo za dobo enega leta.

3. Vsa korist, ki nastane spričo ukinitve plačil, je priznana Nemčiji. Francija je predlagala, da se rezervira 650 milijonov frankov od brez-pogojnega deleža plačil, ki naj se teoretično deponirajo pri banki za mednarodna izplačila, da se tako pomore srednjeevropskim državam. V tej obliki je francoski predlog propadel. Da pa dobijo Jugoslavija, Češkoslovaška, Grčija in ostale prizadete države nadomestilo za nemško reparacije, ki so tvorile del njihovih pro-

računov, se ustanovi osrednja blagajna s pomočjo fondov USA, Francije in bržkone tudi Anglije. Kapital te blagajne bo znašal, kakor vse kaže, 30 milijonov dolarjev (750 milijonov francoskih frankov). Ta osrednja blagajna bo morala rešiti tudi doslej nerešeno vprašanje o markah, ki so jih Nemci pri svojem umiku pustili v Belgiji in ki jih doslej še niso prevzeli.

4. Nadomestitev plačil, ki se ukinejo za eno leto, se bo izvršila v času 5 do 25 let, kakor bodo pač Nemci več ali manj integralno izpolnjevali Youngov načrt.

5. Določena je bila posebna formula, po kateri so Združene države priznale legitimnost francoskih zahtev in garancijski fond, ki se deponira pri banki za mednarodna izplačila v slučaju, da se sklene v okviru Youngovega načrta poseben moratorij. Če pri ustanovitvi osrednje blagajne za srednjeevropske države angleški kapital ne bo sodeloval, bosta prispevala v osnovni fond blagajne Francija in USA z enakimi deleži.

Pomen sklenjenega sporazuma

Pariz, 4. julija. AA. Havas poroča, da bo francosko-ameriški dogovor, ki je bil snoči sklenjen, odobren na seji vlade pod predsedstvom predsednika republike Doumera še danes. Ta dogovor pomeni v glavnem sprejetje francoskega protipredloga na Hooverjev predlog o moratoriju. Francoski protipredlog, ki bo danes sprejet, v glavnem zahteva, da se prizna načelo nedotakljivosti pogojnih anuitet, določenih z odredbami Youngovega načrta, ki se bo moral še nadalje izvajati. Sprejetje tega protipredloga je velikanskega pomena za Francijo, vendar mu je treba pridobiti pristaneke še vseh drugih držav, zainteresiranih na Youngovem načrtu. Glede izvajanja načina, kako naj se Hooverov načrt uresniči, je glavno to, da se Youngov načrt

avtomatski uveljavi po letu dni, odkar prenehajo reparacijska plačevanja. Dalje ta francoski protipredlog določa, da Francija ne bo posodila nepogojnih anuitet nemški državi, nego nemškim državnim železnicam. Če bi Nemčija drugo leto sama zahtevala moratorij glede Youngovega načrta in bi morala Francija plačati pol milijarde frankov mednarodni banki za reparacijska plačila v Bazlu, bi Francija po tem protipredlogu imela pravico zahtevati, da se oprostijo te obveze.

Zadnja pogajanja

Pariz, 4. julija. d. Finančni minister Flandin in ameriški ministri so danes dopoldne delali na razčiščenju nekaterih točk, ki so ostale še sporne. Ameriški državni tajnik bo poslal Mellonu noto, v kateri bo pojasnjeno sedanje stališče Hooverja. Nato pa bo ministrski svet moral o tem sklepati.

V Washingtonu ni še zginit ves pesimizem

Newyork, 4. julija. d. Na podlagi razgovorov, ki so se vršili snoči pozno v noč, so bila državnemu tajniku poslana nekatera dopolnilna navodila. Državni podtajnik Castle je izjavil, da pravkar v Parizu sklenjene ureditve še ne smatra za končnovejavne. Newyorški listi povdarjajo, da pariški sporazum še ni zadosten in da še bržkone za Washington ni sprejemljiv.

Kaj si vse obetajo Madjari

Budimpešta, 4. julija. n. Zunanji minister Karolyi je imel včeraj na zborovanju volilcev govor, v katerem je izjavil, da je bil takrat prvič izvoljen za poslanca. Hvalil je vlado grofa Bethlena, ki je dvignil dostojanstvo Madjarske, ki je bila prej zelo zapostavljena. O Hooverjevem predlogu je izrazil mnenje, da je to prvi korak za revizijo mirovnih pogodb. Izjavil je, da je prepričan, da bo zmagalo madjarsko stališče.

Papeževa enciklika proti fašistovski vladi

Enciklika, ki je naslovljena vsem škofom sveta, je bila objavljena v Parizu -- Sv. stolica ostro obsoja zadnji odgovor rimske vlade Vatikanu

Pariz, 4. julija. AA. Tu je bila objavljena papeževa enciklika vsem škofom na svetu, ki ostro obsoja politiko italijanske vlade in razpust katoliške akeije. Listi poročajo, da je prinesel papežovo encikliko v Pariz poseben vatikanski kurir, ker se je papež bal, da jo bodo italijanske oblasti zaplenile.

Potem, ko poslanica ponovno protestira proti preganjanju katoliških organizacij, našteva nasilnosti proti pripadnikom katoliških društev in napade fašističnega časopisja na papeža in cerkvene ustanove. Poslanica dalje ostro obsoja zadnji neoficijski odgovor italijanske vlade na pritožbe

sвете stolice in pravi, da je neupravičen. Dalje odklanja enciklika obtožbo, da so katoliške organizacije vodile protifašistično agitacijo in poudarja, da je katoliška akcija popolnoma nepolitična, kar je temelj njenega delovanja.

Papež zaključuje, da namerava italijanska vlada monopolizirati prosveto in vzgojo mladine, in naglašja, da je ta težnja v nasprotju s pravicami družine in cerkve.

V tukajšnjih političnih krogih je zbudil energični korak sv. stolice splošno preseenečenje in mnenje, da se bo spor med Vatikanom in italijansko vlado še poostрил.

Nova upravna reforma v Romuniji

Bukarešta, 4. julija. n. V zbornici je bila na dnevnem redu razprava o načrtu zakona o reviziji državne uprave. Referent, ki je imel poročati o tem zakonskem predlogu, je izjavil, da je zakon o samoupravi izzval v državni upravi velik kaos. Bivši državni tajnik dr. Mirtu, eden izmed pristašev nacionalno kmetijske stranke, je ostro kritiziral zakonski načrt. Ministrski predsednik Jorga je dejal, da so bile oblasti sedaj popolnoma nepotrebne, ker so le ovirale delo. Kmetje od oblasti niso imeli nikakih koristi, ker so morali za vse poste prihajati v Bukarešto. Oblasti niso imele nikakega določenega delokroga. Razprava o načrtu je bila prekinjena in je zbornica v nadaljnjem obravnavala predlog, ki ga je stavil finančni minister, da se novozgrajene hiše in stavbe oprostitjo vseh davkov za dobo 10 let.

Ljapčev pojde na oddih

Sofija, 4. julija. n. Ljapčev odpotuje v nedeljo v Karlove Vari na odmor.

Vojvoda Aosta umrl

Rim, 4. julija. Davi je v starosti 62 let umrl vojvoda Emanuel Aosta. Svoj čas je bil poveljnik 3. italijanske armade.

Praznik slovan- skih apostolov

Papež Leon XIII. je v svoji encikliki »Grande munus« odredil, da se ima vsako leto na današnji dan obhajati v vesoljni cerkvi spomin sv. Cirila in Metoda, verskih učiteljev in prosvetiteljev slovanskih narodov.

Od tedaj datira nov razmah češčenja svetih solunskih bratov med katoliškimi Slovani. No, znano je, da njun nastop med Slovani ni bil le verskega, temveč tudi eminentno kulturnega in nacionalnega značaja. Delovanje solunskih bratov med Slovani je dovedlo do sestave prvih slovanskih abeced in v zvezi s tem tudi do ustanovitve, do fiksacije prvega slovanskega pismenega ali književnega jezika. Medtem ko so širili krščanstvo med našimi predniki že prej drugi propovedniki, tako da sta prišla solunska brata pravzaprav že med pokristjanjene Slované, je bil njun nastop med Slovani pravega reformatorskega pomena ravno v kulturnem pogledu. Ne samo, da sta dala Slovanom prvi književni jezik ter s tem pripravila njihov vstop v krog kulturnih narodov, temveč sta prvi naši književni slovanci izvojevala izredno čast in veljavo, da so jo papeži priznali kot liturgičen ali bogoslužben jezik, veljavo, ki je pripadala do tedaj le latinščini, grščini in hebrejščini.

Verski, kulturni in nacionalni element se tako jasno odražata v učenju in delovanju svetih solunskih bratov med Slovani. Ni torej nikaka fraza, temveč zgodovinska resnica, če imenujemo sv. Cirila in Metoda slovanska apostola in prosvetitelja. Kljub svojem grškemu pokolenju sta postala v času svojega delovanja prava in pristna Slovana tudi po svojem trpljenju. Za svoje blagodejno delo med Slovani sta morala prestati huda preganjanja in grda trpinčenja s strani nemških škofov, in italijanskih teologov. Metod je bil celo več let zaprt v ječi. Življenje slovanskih apostolov je tako ožarjeno tudi s sijajem mučeništva in se nam predstavlja dandanes kot prava predpoda vseh muk in vsega trpljenja, ki so ga morali prestati podjarmljeni deli slovanskega rodu v borbi s tujcem ne le za vsako nacionalno pravico, temveč tudi za pravico, da smejo Boga moliti v svojem lastnem jeziku, Kalvarija, ki žal še ni končana!

Vse te strani naše zgodovine, ki je zvezana z imenom sv. Cirila in Metoda, spaja današnji praznik v enoten in harmoničen spomin, posvečen velikima slovanskima prosvetiteljema. Spomenica »Grande munus« pa omogoča katoliškemu Slovanu sploh in tudi Jugoslovanu, da spravi vse to v harmoničen sklad tudi s čisto verskega stališča, da proslavlja današnji praznik tudi kot čisto slovanski dan, kot slovanski kulturni praznik, kot spomin na dalekosežne reforme solunskih bratov, ki spadajo med najodločilnejše mejnike slovanstva ne samo v njegovi cerkveni, temveč tudi v posvetni, t. j. torej nacionalni zgodovini.

Cirilo-metodijska ideja pa mora postati last vsega slovanskega ljudstva kot celota in ne samo po enem svojem delu in v svojem pomanjkljivem obsegu. Nič ni na poti temu vsestranskemu razmahu. Žal se v tem pogledu ne more še ponašati s popolnostjo. Kar se tiče posebno nas Slovencev, velja še vedno besede, ki jih je napisal v svojem delu o slovanskih apostolih dr. Grivec, ki pravi: »Slovenci nimamo velikih domovinskih tradicij. A še bolj žalostno je, da naša skromna zgodovina ni ožarjena s spomini domačih svetnikov in da na oltarjih naših cerkev ne vidimo mož, o katerih bi mogli reči, da so izšli iz našega ljudstva, da so poznali našo ljudsko dušo, z njo čutili in trpeli.«

Enako žalosten pa je še neki drug nedostatek, ki se opaža v spominu na velika slovanska apostola. Katoliški Slovani skoro popolnoma pozabljamo, da je papež Leon XIII. s svojo že omenjeno encikliko vnovič potrdil rabo slovanskega bogoslužnega jezika pri vseh svetih opravilih. V tem je brez dvoma ena izmed najvažnejših strani te enciklike, ker je s tem vnovič formulirana starodavna pravica slovanskih narodov, ki datira iz 9. stoletja in za katero se imamo zahvaliti ravno svetima bratoma.

Izgleda, kot da bi se na to dejstvo nekako pozabljalo. In vendar je ta pravica katoliških Slovanov, posebno pa Jugoslovanov, ena izmed onih točk, na katerih se obe naši krščanski cerkvi kljub svoji siceršnji ločitvi popolnoma ujemata. V tem pogledu so si katoličani in pravoslavni v cerkvenem pogledu principijelno enaki vsaj po svojem priznanem obrednem jeziku.

Če tozadevno izenačenje ni efektivno iz-

Odkritje Wilsonovega spomenika v Poznanju

Svečanost se je izvršila včeraj v prisotnosti Wilsonove vdove
Poslanica predsednika Hooverja Poljakom

Poznanj, 4. julija. d. Danes je bil v Wilsonovem parku slovesno odkrit spomenik Woodrowu Wilsonu. Najprej je imel pozdravni nagovor mestni načelnik poznanjski, nato pa je državni predsednik Mosciški izvršil akt odkritja. Zatem je ameriški poslanik v Varšavi Willys prečital poslanico ameriškega predsednika Hooverja na poljski narod, v kateri omenja dobre odnose med Poljsko in Zedinjenimi država-

mi, ki gredo nazaj do ameriških osvobodilnih vojn. V poslanici izreka dalje zahvalo ameriškega naroda za počastitev Wilsona. V imenu poljske vlade je govoril nato zunanji minister Zaleski. Ob koncu proslave, ki se je udeležila tudi vdova pokojnega predsednika Wilsona in poljski poslanik v Washingtonu, so položili na spomenik mnogo vencev.

Trgovinski odnosi med Jugoslavijo in Poljsko

Poljska glavni kupec našega tobaka, Jugoslavija poljskega železa

Poznanj, 4. julija. o. »Posener Tagblatt« prinaša članek o jugoslovansko-poljskih trgovinskih odnosih. Članek ugotavlja, da polagata obe državi veliko važnost na razvoj medsebojnih trgovinskih zvez.

Poljska je poleg Češkoslovaške glavni kupec jugoslovanskega tobaka. O tem pričajo številke. Jugoslovanskega tobaka je v Poljski vedno več. To je posebne važnosti, če pomislimo, da monopolske uprave z ozirom na standardne tipe tobaka ne menjajo rade svojih dobaviteljev. Kar je za Jugoslavijo izvoz tobaka na Poljsko, to je za Poljsko izvoz železa v Jugoslavijo. Tudi poljskega železa je v Jugoslaviji vedno več. Jugoslavija je postala v zadnjem času važnejši kupec poljskega železa, nego sta Ro-

munija in Nemčija. Jugoslavija kupuje v Poljski tudi premog in drugo blago. Jugoslavija se je razvila v državo, kjer tujci radi prebivajo svoje proste dni.

Včasih sta Jugoslavija in Poljska kot agrarni državi tekmovali in konkurirali med seboj, dandanes je ruski dumping omilil to konkurenco. Poljsko-jugoslovanske lige, trgovinske zbornice, društva, medsebojni poseti le krepijo trgovske zveze med obema državama. Trgovinski odnosi med obema državama se morajo, če jih bosta obe državi še nadalje tako podpirali, nasloniti predvsem na gospodarska načela, kakor velja to za trgovske odnose med Jugoslavijo in Nemčijo.

Pomen zakona o izvozu in uvozu žita

Članek sušaške »Naše Sloge« -- V področju našega gospodarstva ima zakon isti pomen kot akt z dne 3. oktobra 1929. v področju državne uprave

Zagreb, 4. julija. k. Na Sušaku izdaja banski svetnik Milan Banič list »Naša sloge«. Izdajatelj je v listu napisal članek, v katerem tolmači dalekosežnost novega zakona o žitnem monopoli in se pritožuje, da javnost ni razumela velikega pomena tega zakona. O tem pravi med drugim: »Naša bedna javnost ne zavzame svojega stališča niti o največjih dogodkih mednarodnega življenja, o dogodkih, od katerih zavisi usoda vse Evrope. Spričo tega ni čudno, če na pravičen način ne zna oceniti pravega pomena pojavov in dogodkov, ki imajo posebno važnost v našem notranjem življenju.«

Ko je bil pretekli teden objavljen zakon o uvozu in izvozu žita in moke, naša javnost očitno, kakor vselej, ni znala zajeti njegove velike važnosti. Datum tega zakona je eden najvažnejših datumov v razvoju našega narodnega gospodarstva. Po svojem pomenu spada ta zakon v vrsto

najbolj znamenitih dejanj kraljevske vlade od 6. januarja 1929 dalje. V področju našega gospodarstva zavzema prav gotovo isti pomen, kakor ga zavzema v področju državne uprave akt z dne 3. oktobra 1929. In vendar ta zakon ni našel v javnosti nikakega zanimanja, nikakega komentarja, niti ene analize. Razen teksta samega in uradnega komentarja ni naš tisk povedal o njem niti ene besede in... punktum. Žalostno je, da naša javnost na takšen način reagira na tako velepomemben dogodek.

Urednik »Jugoslovanskega Lloyd« je zavzel isto stališče, kakor članek v »Naši sloge«. Pri registraciji tega članka v »Slogi« pa se brani priznati, da bi on in »Jugoslovanski Lloyd« ne bila doumela vsega pomena tega zakona in pravi, da bi bil svetniku Baniču zelo hvaležen, če bi povedal, kaj je mislil povedati, mesto — punktum.

Sanacija dunajskega Kreditanstalta

Imenovanje novega direktorja - Osnutek zakona o preuredbi zavoda

Dunaj, 4. julija. AA. Na snočni seji je avstrijska vlada vzela na znanje ostavko generalnega direktorja Kreditanstalta Neuratha ter v zvezi z ostavko sklenila imenovati za novega predsednika ministra na razpoloženju dr. Aleksandra Spitzmüllerja.

Dunaj, 4. julija. d. V ponedeljek in torek bo vlada predložila Narodnemu svetu dva nova zakona o Kreditanstaltu. Prvi zakon se bavi z rekonstrukcijskim odborom za Kreditanstalt. V tem odboru bodo zastopani avstrijska vlada, inozemski upniki in zastopniki domačega gospodarstva. Z drugim zakonom je določeno, da se ukinejo vse službene pogodbe Kreditanstalta. Hkrati določa zakon, da sme najvišja plača,

in sicer plača glavnega ravnatelja Spitzmüllerja, ki je bil kakor znano, od vlade določen za glavnega ravnatelja, znašati 2000 šilingov na mesec. Plače drugih uradnikov se morajo temu prilagoditi. Hkrati se izvede radikalna redukcija osebja. S tema dvema novima zakonoma, t. j. s tretjim in četrtim zakonom o Kreditanstaltu, se bo zaključila državna pomožna akcija za Kreditanstalt. Najtežja naloga novega načelstva, ravnateljstva in rekonstrukcijskega odbora bo, likvidirati tiste dele industrije, ki niso zmožni življenja in druge koncerne preizkusiti, v koliko so dobri, ter jih reorganizirati.

Policijski v Hitlerjevi »rjavi hiši« v Münchenu

München, 4. julija. d. Danes popoldne ob tretji uri na 2. je delna policija zasedla Hitlerjevo rjavo hišo v Münchenu. Skupina policijskega moštva je odšla v hišo. To se je izvršilo na temelju naredbe državne vlade, ki razširja prepoved nositi uniformo, in ima namen to prepoved izvesti. Policijska je v okolici rjave hiše razpostavila straže. Vsakega pripadnika Hitlerjeve stranke, ki je imel na sebi uniformo, so prepeljali na policijsko ravnanje, kjer so ugotovili njegove osebne podatke in ga potem zopet izpustili.

vedeno in če se tudi ne da forsirati, je pa na drugi strani neobhodno potrebno, da pravica katoliških Slovanov do uporabe lastnega obrednega jezika pri službi božji ne životari le kot nekaka ostalina, temveč da se ohranja v narodni zavesti živa in neokrnjena, dokler se v celoti zopet ne vzpostavi.

S te svoje strani je cirilo-metodijska ideja brez dvoma v danih razmerah v prvi vrsti potrebna izpopolnitve v duhu najdoslednejšega tolmačenja obstoječih pisanj in nepisanih njenih temeljev. Zato bi ne smelo biti ne cerkvene ne posvetne prireditve v čast slovanskih apostolov, kjer bi se ta slovanska svetinja izrecno ne naglašala in utrjevala.

Glavni prosvetni svet

Beograd, 4. julija. AA. Nj. Vel. kralj je na predlog prosvetnega ministra in po zaslišanju predsednika ministrskega sveta predpisal in objavil zakon o glavnem prosvetnem svetu.

Licitacija gradnje proge Št. Janž—Sevnica

Beograd, 4. julija. l. Pred dnevi se je vršila licitacija za gradnjo železniške proge Št. Janž-Sevnica. Vse kaže, da licitacija ni uspela. Bržkone bodo razpisali drugo licitacijo ali pa se bodo direktno pogodili s kakim podjetjem.

Zmaga »SK Maribora« nad »Gradjanskim«

Maribor, 4. julija. Danes je v Mariboru gostovalo moštvo Gradjanskega. Nogometna tekma med Gradjanskim in SK Mariborom se je končala s porazom Gradjanskega v razmerju 1 : 3. Mariborsko moštvo je bilo izvrstno razpoloženo. Sodil je dr. Planinšek objektivno in zelo dobro.

Odgoditev zasedanja francoskega parlamenta

Pariz, 4. julija. d. Ministrski predsednik Laval je danes zjutraj ob pol 3. odgodil poslansko zbornico in senat za nedoločen čas. Počitnice bodo trajale najbrže do novembra.

Beg redovnikov iz Španije

Pariz, 4. julija. AA. Španske meje poročajo, da je tjakaj prispelo več sto redovnikov in redovnic, ki so pobegnile iz Španije. Redovniki se hoje nasiliste.

Izvajanje zakona o monopoli zunanje trgovine z žitom

Beograd, 4. julija. AA. Nj. Vel. kralj je na predlog kmetijskega ministra in po zaslišanju predsednika ministrskega sveta predpisal in objavil zakon o izpremembah in dopolnitvah v zadružnem zakonu.

§ 1. Kmetijske zadruge so pooblašene kupovati in prodajati pšenico in vse ostale poljske pridelke, navedene v zakonu o izvozu in uvozu pšenice, rži in pšenične moke, tudi od pridelovalcev, ki niso zadružniki. Prihranki doseženi pri nezadružnikih, ni treba da se razdele, nego se postavijo v rezervni fond.

§ 2. Pooblastitev iz § 1. tega zakona bo trajala samo dotlej, dokler bo v veljavi sklep ministrskega sveta z dne 27. junija 1931 glede intervencije države v svrhu reguliranja pšeničnih cen.

§ 3. Prijavo o vstopu v članstvo novih zadružnikov v zadruge overovijo zadruge in pošljejo s prepisom pristojnemu sodišču in svrhu vpisa v register.

§ 4. Ta zakon stopi v veljavo in dobi obvezno moč na dan razglasitve v »Službenih novinah«.

Beograd, 4. julija. AA. Nj. Vel. kralj je na predlog ministra za trgovino in industrijo in po zaslišanju predsednika ministrskega sveta predpisal in objavil zakon o pooblastitvi ministra za trgovino in industrijo za sprejetje naknadnih uredb in predpisov o izvrševanju zakona o uvozu in izvozu pšenice, rži in pšenične moke z dne 27. junija 1931, ter o kontrolnih ukrepih za njega izvrševanje.

§ 1. Za izvedbo zakona o uvozu in izvozu pšenice, rži in pšenične moke z dne 27. junija 1931, ter o kontrolnih ukrepih za njega izvrševanje.

§ 1. Za izvedbo zakona o uvozu in izvozu pšenice, rži in pšenične moke z dne 27. junija 1931 se pooblašča minister za trgovino in industrijo, da sme, če je to potrebno, ob svojem času v posameznih krajih in za posamezne vrste pšenice rezervirati si izključno pravico kupovanja za državo.

§ 2. Mlini, ki prodajajo moko, morajo do 15. julija t. l. sporočiti Privilegirani izvozni družbi v Beogradu svojo dnevno kapaciteto in morajo voditi od 5. julija dalje glede pšenice točno evidenco kupljenih količin za mletje po obrazcu, ki ga je predpisal minister za trgovino in industrijo.

§ 3. Kmetijske zadruge in trgovci, ki se bodo bavili s kupovanjem pšenice, rži in pšenične moke, so takisto dolžni voditi v tem zakonu predvideno evidenco kupljenih količin pšenice, rži in pšenične moke. Iz te evidence se mora videti, da so se pri kupovanju pšenice držali cen, določenih s sklepom ministrskega sveta z dne 27. junija 1931, odnosno cen, ki jih minister za trgovino in industrijo v bodoče odredi.

§ 4. Pooblašča se minister za trgovino in industrijo, da sme tedaj, če prodajajo mline, ki se pečajo s prodajanjem moke in ki meljejo za domačo potrebo tudi pšenico, lažjo od 75 kg za hl, s posebno uredbo vrste moke, ki se smejo izdelovati in tudi prodajati ceno.

§ 5. Nadzorstvo nad izvajanjem predpisov tega zakona in vseh v tem zakonu navedenih odredb bo vršil minister za trgovino in industrijo po organih upravne oblasti prve stopnje, ki so dolžne pošiljati vsaki 7 dni svoje poročilo ministrstvu za trgovino in industrijo.

§ 6. Kdor na sleparski način kupuje pšenico po nižji ceni, kakor jo predpisuje sklep ministrskega sveta z dne 27. junija t. l. in kdor se pregreši proti prepovedi trgovanja in mletja po § 1. tega zakona, se kaznuje, v kolikor se to po kazenskem zakonu ne smatra za hušji prestop, z denarno globo 1 tisoč do 10 tisoč Din in z zaporom do 30 dni. Preiskavo o teh stvarih vodi in kazni izreče upravna oblast prve stopnje. Pritožbe zoper razsodbe upravne oblasti prve stopnje rešuje upravna oblast druge stopnje.

§ 7. Ta zakon stopi v veljavo, ko ga kralj podpiše, obvezno moč pa dobi na dan razglasitve v »Službenih novinah«.

Wilsonova vdova pride tudi v Jugoslavijo

Cetinje, 4. julija. k. Sem je prispel sotrudnik lista »Newyork Sud« Hamilton Armstrong, ki že dalje časa biva v Dubrovniku na oddihu. Izjavil je, da bo v kratkem prispela v naše kraje vdova predsednika Wilsona, ki se mudi sedaj v Poznanju, kjer so postavili spomenik njenemu velikemu pokojnemu soprogu.

1500 novih šol v Italiji

Rim, 4. julija. n. Prosvetno ministrstvo je sklenilo, da prihodnje šolsko leto ustanovi 1500 novih osnovnih šol, največ v južni Italiji.

VREMENSKA NAPOVED

Dunaj, 4. julija. d. Po nevihtah nekaj hladnejše in spremenljivo vreme. Oblačnost pa bo hitro zopet pojenjavala.

Požar v Bohinju

Boh. Bistrica, 4. julija. V noči od 3. na 4. julija je nastal v Bohinjski Bistrici velik požar, ki je trajal še danes ves dan. Pogorela je ena najmodernejših žag, bivša žaga »Impeke« pri kolodvoru, last lesnega industrijalca Fridrika Krkoča na Bledu. Zgorelo je žago tudi okrog 3000 kub. metrov večina žaganega lesa. Škoda cenijo na 2.700.000 do 3.000.000 Din. Največjo škodo trpe pri tem gg. Krkoč, Alojzij Papler in Ivan Hajnrihar, lesni industrijalci v Bohinjski Bistrici. Škoda je samo deloma krita z zavarovalnino. Žaga je bila zavarovana pri »Savi«.

Vzrok požara kakor tudi druge podrobnosti še niso znane.

Žaga je bila urejena pred poldrugim letom popolnoma na novo.